

RIJEČ UZ ODABIR

Od stotinjak pjesama i desetak proza, prispjelih na natječaj "Podravskog zbornika", u ovaj izbor uvrstili smo gotovo polovinu materijala. Kvaliteta priloga je zadovljavajuća.

Primjećuje se da značajan broj autora posize za kajkavštinom, pokušavajući proširiti zavičajno-domoljubni motivski registar i na dublje, univerzalne teme ljudskog života. Doživljavamo to kao zajednički uspjeh stvaratelja i Zbornika, na čijim su stranicama objavljivali i svoje početničke radove.

Proza je još uvijek teža i zahtjevnija za početnička pera. Zbog toga je ima manje, a ponuđeno oscilira od post-krležijanskih ratnih novela, preko urbane skice do simboličko-egzistencijskih zapisa, bez čvršće fabulativne okosnice. Držali smo se načela da objavljujemo samo dovršene, zaokružene cjeline, a ne izvatke iz obimnijih rukopisa. Savjet autorima: njegovati klasičnu formu kratke, tzv. "novinske priče" do 6 kartica, s jasnom i ekonomičnom rečenicom. Jezično i gramatički nedotjerani tekstovi, ubuduće se neće uzimati u obzir kod odabira.

Nastojali smo poštovati stvaralačke slobode i osobnost autora, gdje god je to bilo moguće, vodeći pritom računa o profilu "Zbornika" u cjelini. Autore sa višim i dugoročnijim literarnim ambicijama, upućujemo na postojeću književnu periodiku. Zastupljenima u ovom odabiru zahvaljujemo na suradnji.

Božica JELUŠIĆ, književnica

ZGUBLENA SREČA

Nemrem ti reči
Kak sem jaden
F snu se lecam
Vu švicu se budim
Kad sem goder kanil
Nigdar tak ne zišlo
A ovo malko sreče
Zanavek je otišlo

Kak da jo najdem
Kad je sreča
Širom i sakodek
Počkomeča, nevidliva
Riba vu vode,
Ftič na grane,
Duša v raju
Kaj ni v roke ne stane

Nemrem ti reči
Da ni vezdar
Srečo nesem našel
A tuliko je ima
Nit se kupiti more
Nit fkrasti od srama
Bodeš videl
Jempota
Došla bo i sama

GORIČKE USPOMENE

I vezdar me seča
Priroda mlada, dišeča
Beli napujneni oblaki
Dok f širine pliva saki
Kušuje se i mresti
Jen z drugim se rad sresti
Mlado sonce za vrat me žekla
To prolet je gorička, jedra, nabrekla
Stojim na golom bregu, gledim
Z međaševe kleti kak ide dim
Jošcer fčera moja je tu bila
Zrušil sem jo, sa se je zgrbila
Ostala je samo listinca puna preša
Jošcer dura, se je stareša
Kraj ne stari klimavi stol
Celi je breg žalosen i gol

I vezdar stojim, slušam misli svoje
Kak lepe mi čase goričke broje
Zakaj mi više nema kleti?
Ni mene više nebo videti
Ostaje mi samo uspomena zrela
Pred joči mi ide, kaj bi štela

To žmeke so reči!
Teško je to reči!

KALVARIJA ZA USKRSNUČE

Došli smo na vrj brega
Za falo sklopiti roke
Na breg kojemu kraja nema
Bele grlice na zaroke

Tu pod plavom kapom neba
Ni trafke, ni dreva
Dogačko pesmo tišine
Mrtvečki ftič pepeva

More mira se je ftopilo
Čez pocek raskoleni
Ostala je ftrgnena preslica
I zvoni s cirkve zrušeni

Pitam se, zakaj?
Zakaj baš nam?
Zakaj Jezuš nakraj sela leži
Ftregnen pod raspelom,
znam?

Čavli so ga žuleli
Dok moliti smo kanili
Uskrsnuče čeka
Jel si smo ga fkanili

GREŠNI POTI

Sveta, mesijanska noč
Trepteča zvezda
I mesec rascvečeni
Tu je vezda.
S turna je peta vura klopila
A moje misli se igrajo
Na slame žote, dišeče
Šnim skupa
Kaj srce mi lupa.

Gde se jošče igra?
F čije zipke spi?
Kad je duša gluva i nema
Kad vu dvoru pevec popeva
Ni slama spod stola ne diši
Ni poležaja svega nema
Ni Boga jo neje straj
Ni pred svetom neje straj.

Kam ido te grešne duše?
Kam nam se poti kažo?

BETONSKO ŽIVLEJNE

Kak da tu živem
Gde rasvič ne cvete
Gde temno sonce dudi
A popoldan tejne vreč noč doneso.
Kak da tu živem
Kad me glava boli od trdoga zraka
Kad mi je nos pun gospocke sage
A joči me ščiplo od srama.
Kak da tu živem
Gde sused suseda ne pozna
Jel se skrivajo,
Jeden pred drugem beže
Nit se poklone, nit v joči pogledajo.
Srce me boli dok vidim
Sere stene i trdo postel
Kad ne čujem ftičjega glasa,
Ni listje kak šepče.
Tu vulice nema kraja
Kak ni vlaku koj se je zapuval,
A iže za ižami kak vagoni prejađajo.

Kam mi je za otiti?
Stem se vlakom neču voziti
Jel nemrem tak živeti.

MERA ŽIVLEJNA

Postel mi je meka, topla
Kutina z ormara diši
S kota smrdi neftešina
F kmice čkomi tišina

Samo vura verno toka
Šetelo zibajoč f sen me tera
Dok vnutre počiva kukuvača
Cajgari se igrajo lovača

Kuliko pot sem bate digel?
Kuliko pot se cajgar obrmol?
Ta nigdar neje stala
A kamoli povustala

Samo mi bomo stali
Nešče denes, nešče zutra
Nešče f pekel, nešče v nebo
Vure bode a nas nebo

VAN GASA

LEDENO TRNJE

Izgovorena patnja ljudi
Postaje jezik svijeta.
Na trgovima mnogi
Preprodaju sjećanja za milosrđe
Patnje koja tone
u vrtlozima izgubljenog sluha.

Čežnja postaje sve više
Nalik cvrkutu, izgubljena melodija
U novoj tišini zaglušne buke,
U kojoj je smisao
Samo akord ili bijela pauza.

Sinovi ljudski miluju
Svoje zlatne okove
I od neuzvraćene nježnosti
Oči im postaje hladne
Kao vrhovi trnove krunice,
A sjećanje kratko poput kajanja.

Vjekovi šapuću tajnu krunice
Skupljene u zrcima iskustva,
Onima koji pamte smisao molitve
Kao eksploziju ljubavi u duhu.

A trebalo i posvuda,
Na zidove, pločnike i
Unutrašnju stranu kapaka
Ispisati Božje ime,

Da nas barem nesvjestan pogled
Na istinu izbavlja
U vrijeme kad je volja
Krhki dio igračke od stakla,
U kojoj duša tinja
Kao suzama sledena baklja.

TREĆA LATICA

Ljubav je daleko od smijeha
Dvije tisuće godina prekasno
I oči čovjeka koji sumnja
Kotrljaju se kao kestenje s vjetrom,
Vjerujući lišću koje pada
Više no sjećanju na proljeće.

Grad kojeg ljubim
Poput bijele violine
Pružna anđelima svoje žice
Nad krovovima,
Navikle na bolne odjeke iz dubine,
Ne raspoznavajući skladbe svjetlosti
Koja titra tiha u staklima.

U pismima, bestežinske rečenice
Poput posada svemirskih brodova
S mukom dotiču razdaljine,
Od čovjeka do čovjeka
I dišu između redova.

Telefonske slušalice
Kao dvojnici okamenjenih ptica
Pronose tuđe glasove
Kroz betonske šume,
Ili od previše nježnosti
Plaču u praznim sobama,
A tišina im odgovara
Na nemuštom jeziku ljubavi.

Čovjek koga volim, svaki čovjek,
Daleko je od smijeha
Kao jecaj od raspela,
Na kom ostavlja svoja krila
Ljudima milosrdni Bog,
A oni vide samo izmučenu bijelu ružu
Krvlju orošenog tijela,
Dok se sunce spušta
Nad jezero uzdaha, svake večeri,
Po Jedinog, kao božanski brod.

TRAGANJE

Kad se mjesečina razlomi,
sjesti pokraj rijeke.
Zeleni dah udisati. Promatrati
svjetlost što se širi u krug
(kao da je kamen bačen).
Zaroniti u središte i slušati
tajnu svjetlosti u vodi.
Uobličiti u dubini dok protječe.
Iskoračiti.

VRIJEME NA DJELU

Čist kristal putuje. Od voda šire.
S kraja na kraj razliježe se

kao Glas Gospodnji:

"Idem samo naprijed. Sveobuhvatno
urezujem. Nitko nije ni manji ni
veći od svoga djela. Time se moja
priča razlikuje. Ona je

Povijest Svijeta.

Sva vaša lica nosim u (mome)
porodičnom albumu. Samo onaj tko
u njemu preživi, ulazi u moju
priču. Prošlost moja mu pripada.

I budućnost."

To reče, pa ode dalje.

SREČNA ZVEZDA

Nešče se pod srečnom zvezdom rodil
pak mo življenje ž nje blišči,
a nešče kak da je vu of svet zablodil,
terejo ga brige i beteg ga tišči.

Što je krif onomu kaj ga je bogečka mati rodila
i neje si mogel sam življenje zbrati,
gda se njegva zvezda vu morju ftopila,
a bez nje si nemre srečo najti.

Morti je polek njega prešla sreča
a on neje niti znal,
morti i njemu negdi zvezda blišči
a itak je vu trpečem življenju ostal.

Zakaj bi bil jalen onomu
kaj lepše i bolše živi,
morti i njegov srce kakva briga
i žmefki terh tišči.

NA GROBJU

Bela je steza,
od kamena grobi vu dogi špaleri,
na njimi
gizdave bele rože, gorijo velki dupleri,
tam dale
krej druge steze, male svečice čmižijo
i malo cvetja
za one, kaj v bogečkem grobu ležijo.

Neje bilo pravice
niti onda gda so na svetu živeli,
bogatuni so se
vžili vsega kaj so si želeli,
a bogec je
kraja s krajom krpal i gladen bil,
delal za druge
malo si privoščil, bogčije se vžil.

Pravica je samo vu tem
kaj so jednako morali hmreti,
živeli oni
vu gospodski hiži, ili vu gorični kleti.

VANŠA

CUG ŽIVLJENJA

Po dogi štreki se pelam vu cugu življenja
s kufrom sodbine kam sem si spakuvala,
preživlene dneve, presenjane senje i želenja,
kaj sem vu srcu navek tak rada ščekovala.

Cug fučka, zacvili, stane, puše i klopoče,
zmenjujo se štacije, zmenjujo vsakojački
obrazi.
Čez oblok, dragajo me bregi i ravnice mi
rodeče
dok mi po roki zadnja sončana tenja plazi.

Vu kotu dremlem, pak nazaj otpirem joči,
den se primikavle kraju, vuni se vre kmiči.
Kulko još i kak dogo? - pitam se zestrašena.

Makar bo noč i črna kmica, ja moram zijti
na moji štaciji. Vu strahu bom tak zgublena,
kaj bez cuga i kufra, nebom mogla dale iti.

MINIJATURE

mali grad

u malom gradu
spava nečija djevojka
da je ta djevojka moja
mali grad bi bio veliki grad

lov

polje pod snijegom
tragovi ljudi i psa
pucanj
krvava mrlja u snijegu

čovjek u polju

prekinuta tišina jutro
preplašen zec
bezbroj pokošenih trava
na livadi

iz navike

obično odbacujemo
one koji nas vole
da bi se svidjeli
onima koji ne mare za nas

bliskost

između tebe i mene
postoji čvrsta veza
stanujemo u istom gradu

ovo je tvoj grad

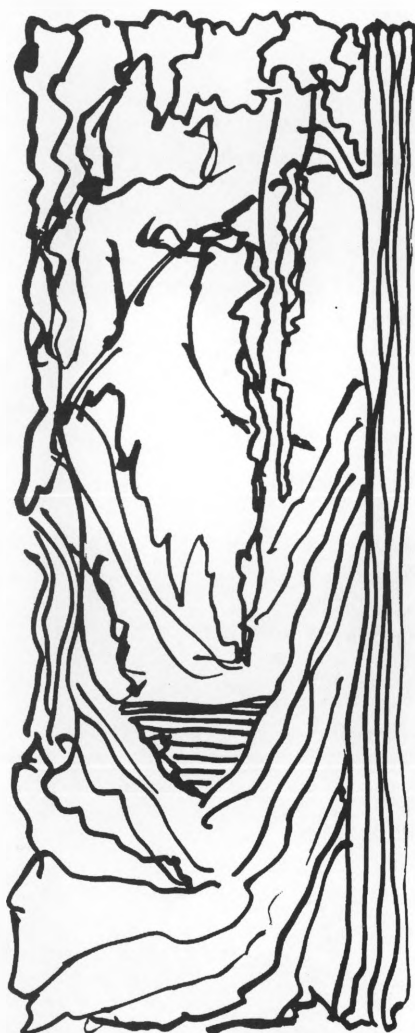
moj više nije
jer ni ti
nisi moja

rekla si da me voliš

razapeta
kao paučina
u srcu
umirala je tuga

ona je moja djevojka

prijatelju
zašto ne uzmeš
vjetar iz njezine kose
i ne odeš s njim

VANKA

V GOSPODNJE LETO 1991

potiho potiho
doli so spali
samo za posel
i ljubav so znali

najempot vrag je
med ljude došel
nestalo je tišine
vtihol je posel

zemli je postalo žmehko
od sejo ljudski bedastoči
a kak da joj pomognem
kad ni sebi nemrem pomoči

RATNE 1991

nekak se čez mene ide
čas noter a onda vun
čez mene zide

život betežno sedi
duša v sozah
samo tožno gleda

kam mi je iti vu svet
okoli mene mržnja vri
negdi v trdi kmici
lubav duboko spi

BELI POT

Od zemlje do neba kak štrunja rasset.
Ves crn je od brig i bel je od let.

Kak fletna lesica nuz vode se smica.
Prek brega šepļjesa kak slepa bogica.

On rane otpira, a stare zalize.
Čas k vodi se spuščā, čas k nebu se diže.

Za zemljo zakeljen kak Jezuš na križ.
Čez kmice se vleče, megle, kaljiž.

Ves sfrkan je, zmotan, baš kakti mustač.
On smrt je bez plača, življenje bez gač.

V soncu se preteče, preleva kak pliš.
Čas suh je kak cukor, čas moker kak miš.

On spleten je z jognja, kotačov i nog.
Z srečo prekratek, za muko predog.

Po njem se prevlači i raber i pes.
On - zipka deteča, mrtvečki kales.

Vu veke i ljude on fteknol je kljun.
On plača je štrifom, on besa je pun.

On ljude, križanja, on moste premeče.
Kak kmica se smica, kak frajla se šeče.

On pošljice pelja, soldate zdaleč.
On želje i senje pretače prek pleč.

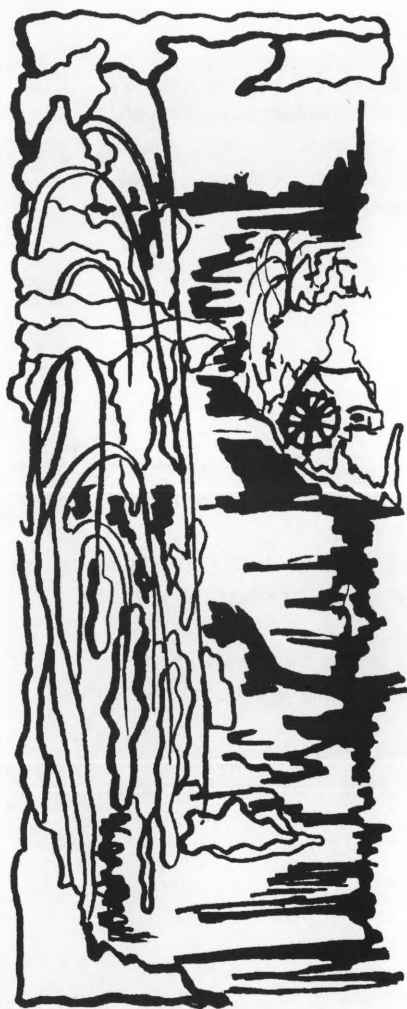
On tolji i broļji čez vreme plačoč.
Z dušami bez groba čez svetlo i noč.

Po njem se doklatil i Viking i Hun.
Čez veke on smeħa, on marħe, on krvi je pun.

Z molitvom rasproščen, z kletvami zaklet.
On pelja ljude za kruhom vu svet.

Pelja je vu svet, kad prava im mati
nemre ni doma, ni mira, ni kruħeka dati.

Od muke, kaštige on scupan je ves.
Pot skrajec je pekla, pot del je nebes.

VANJA

DA BI FTIČI ZNALI...

Da bi ftiči znali kak mi je pri duši,
kak žalost me grize i vu gotu peče,
kak čez mene beteg i kmica se vleče,
kak ves sem obgorel, dim se samo puši -
čkomeli bi ftiči, moji bokci mali!
Tak meni bi vračtvo za se muke dali.

Da bi cvetje znalo kak vu meni žari,
kak veselja v ničem više nemrem najti!
Beteg je od negda, to pajdaš je stari,
koj pričel je zdavnja mučiti i gnjesti.
Da plakati morem, moglo bi se zajti.
Pol muke bi z sebe z pravem plačom scedil.
Da bi cvetje znalo, kak šljam me je vredil,
ne bi štelo više dišati ni cvesti.

Da bi ona znala svojo pravo ceno,
kuliko je štimam i kej znači za me,
da diši mi kakti mlado seno,
kak dišalo toplo z sirovejo desek,
da draži me, krepi kak vreloči pesek
i vusnice drobne kak me zaomame -
špinčila se ne bi, nosa k nebu digla,
kakti da vu sebi baš ničesa nema,
kak da mesto srca ima komad cigla!

Da bi se to znala seničica mala,
ni pol groša ne bi na oholost dala.
Rasprla bi vrata i k sebi me zvala,
pak slatko bi v mojem naročju zaspala!

ŠTEL SEM VREME ZASTAVITI

Štel vreme sem zastaviti
pak fanj toga još ti reči
i nikej ti tajil ne bom.
Nuz te sem se znovič rodil,
devet rajov vžival s teбом.

Štel sem kej bi vreme stalo
dok dirnol sem jognje tvoje -
dva zajčeca toplā mala.
Nekak zdokšal milne čase,
života si sladil malo.
Raspřla si dušo širom,
stiskala se k meni zmirom -
pušelj cvetja sem si nabral,
a tvoje je drobno telo
mokra svetlost oblejala.

Ali vreme stati neče,
nikej večno za nas neje.
Kej je slatko - dura kratko!
Se zdrobi se, rastepe se,
razleti se i razleje.

MESEČINA

Bezok beli v crni seči
zadišal je - ne za zreči!
Kakti zafrig, kak perfin!

Čez granje se k nebu diže
ober šume, ober hiže
kotač žoti kak cekin.

Na tom balu z mesečine
vrbe so kak krinoline,
a šenice kolo zvile
vu opravi z žote svile.

Kej slatko je, fletno preje,
kratek čas te sreča greje,
onda se ti mraz pofuri,
toča stoče, mulj zamulji
i betege, žmeke žulje
vu življenje ti poseje.

Štel sem kej bi vreme stalo,
kej dušo bi stropoščeno
s teбом si zakrpal malo.
Ali vreme stati nemre,
ali vreme stati neče,
ne leti, sablje brusi,
pak se lepo kej si stvoril,
hasnovito kej si želel,
lekovito kej z rokom bi
v krepki misli štel doseči,
i se senje kej si zetkal,
se festunge kej si zmodril -
zgazi, združde i poseče.

Kod godi se mesec vlekel,
kod godi se vrtil, klatil,
se pote je srebrom srebril
i se steze zlatom zlatil.

Samo mojo stezo belo
po koje sem k nji koracal,
so z čavljji je, cveki spikal
i z mukami potaracal.

SAKAK STUMAČEN KAJKAVSKI SPLEEN

Kej to je domači weltschmerz, rečeni spleen,
te takrečene čame, zimice grizodušne?!
Beteg gospocki, dok preveč si fin -
dok vrag vu te vlezne i v čelo te kušne.

Duše so naše v rasol dospele -
trpki pac je razjeda, kej da tu velim?!
Veliki je je kamen pritiskal
i preveč so je kmice oprele,
i preveč je je obišel dim!

S p l e e n je slabljina, čovek moj Boži!
To reže te znotra kak igle i noži
pak ne znaš više kam bi se del,
dok vroče ti, tesno postane vu koži,
dok spikan si, zdrapan i oguljen ves
i živoga te rivajo vu les.
Dok vu glavi ti trga, vu mozgu blesiče,
dok se ti nešče igračke rasiče,
vu tebi lepoto, čoveka vmori
i dušo ti na čavelj hrđavi napori.
Se ono deteče dok z tebe se zleče:
se tačke, igračke, auti z ornice,
baršunske šaltve štiglecov, grlic -
dečec i čovek vjenoma zgori!

Zaprav rečeno - kej to je spleen?!
Kej to je morti gemištov šok?!
Kupica puna od rok do rok,
zdimljena rebra, šunka i kok,
hrga žotaka, tabla slanin?!
O, čovek Boži, dej bodi fin!
Spleen kakti beteg je čist druge fele.
To neso nuz lice soze debele
(leko je v obesti briznoti v plač!).
To je dok senje deteče poseješ,
a sigdi samo znikne ti drač.
To je dok duša se fkoči i ftrne,
dok se se vu tebi zmoti, obrne
i misli i senje zjate se crne.

Dok se ti semelje žižek i crv
i ne znaš više kam bi se del,
kad život se je skompesal i zmel,
ni je l' bi molil, vriščal i klet -

to je dok hičeš pluća i krv!

* Manje poznate riječi:

mesečina - mjesečina; bezek - bazga, zova; seča - živica,
sječa; zadišati - zamirisati; ne za zreči - ne da se izreči,
iskazati; kakti - poput; perfin - parfem; čez - kroz; ober -
iznad; cekin - zlatnik; žoti - žut; bal - ples; zviti (zvile) -
razviti kolo, zaplesati kolo; oprava - odjeća; kod - kamo,
kuda; vleči (vlekel) - vući se; vrteti se (vrtel) - vrtjeti se,
okretati; klatiti se (klatil) - klatiti se, klatarati se; pot - put;
se - sve; srebriti (srebril) - posrebriti; steza - staza; bel -
bijel; koracati (koracal sem) - ići; čavelj - čavao; cvek -
čavao s nazubljenom glavicom; potaracati (potaracal) -
popločati, položiti teracu.

IMENJAKI

Pod kraj jeseni predlani
pokapali smo Ivino Kucijanovoga.
Deždeno je bilo, balavo blato se lepilo.
Grdo je bilo grobarom.
Tri imenjaki išli so za rakom.

V pol zime vlani
pokapali smo Ivino Kunovčanovoga.
Smržnjeno je bilo morti meter.
Grdo je bilo grobarom.
Dva imenjaki išli so za rakom.

Ovo leto pod kraj zime
pokapali smo Ivino Šimpovičevoga.
Sneg je bil morti meter i pol.
Grdo je bilo grobarom.
Jeden imenjaki išel je za rakom.

V pol ovoga leta
pokapali smo Ivino Sabolovoga.
Bilo je vroče, sparina nesnosna.
Grdo je bilo grobarom.
Ni jeden imenjaki neje išel za rakom.

KROACIJA

Kak kraluš kreseči
kresila kupica kristalna,
kre kupa kukuruza
v kotu kunjala kolajna.

V kotu na kukuruzu
klečala Kroacija kalna...

Kolena krvave... Klela korizmo,
vu kotu klipsala,
kihala, kipela, kadela,
v kalež krv kapala...

Kroacijo, kreni!
Kip kameniti ne klekni,
Kriste krasni, Kroaciju kruni!
Kip Krešimirov kresi.
Kroacijo, zakresiti!

Ivan PICER

VRPA SENJ

Saki den šmrček vu meni gusle vleče,
a vrpa senj mi spi su tri stare vreče.

Još vu meni stare cimbuje titrajo,
kak veter po jorgovanu po meni prelevajo.

Još vu meni struže melinsko kamenje
i kipi vu meni daleko, veselo proščenje.

I još vu meni cvilijo drage ornice,
živčo vrapci, gučo grlice, crvče senice.

Vu meni krole nerosci na gmanju,
kre mene brbučkajo dekle na kopanju.

Vu meni kosci mrtvičkoga šaša kosijo,
znutra kače bežijo, na mene sičijo.

Vu meni još crni krampus z lanci ruži,
coprnica crna s coprijom po meni ferluži.

Još po srcu me draplo senje deteče,
vu meni Mikula zlatnom šibom šeče.

I sako večer nešče moje senje rasteple, rešeče,
a ja je kupim - namečem vu tri stare vreče.

NA BOLŠO STRAN

Još je dober čon.
Čez vrtečo, zburkano vodo:
Ajt! Si veslajte!
Najbistreši naj kormane!
Čez pol vira poprek
moramo dojt tam,
moramo prejt prek!
Čez vode gliboke,
čez vale nakoturane,
čez navrtene vire,
i v kmici
i proti vetru
mi moramo zveslati tam,
tam na drugo,
tam na bolšo stran!

U SVEMIRU VLADA NAČELO SAMOĆE

U svemiru vlada načelo samoće,
što prožima stvari, prirodu i duše;
neshvatljiva stanja u šutnji se guše,
bića sama žive zanose i zloće.

U dubini noći gusta mora šute,
na tamnoj planini stablo ili sjena;
zemlja, voda, spilja, biće ili sjena,
postoje i drhte na isječku svijeta.

Ljudski um se bori shvatiti to stanje,
stopiti ideje s predmetom i tijelom,
vjerovati želi u ljubav i znanje,

ništavilo smrti prevladati djelom.
Ali svaku nadu u dostižnost cilja,
rastvore samoća, smrt, ludost i zbilja.

SVIJET POČINJE

Svijet počinje divljim provalama riječi,
kaosom, tjeskobom, kovitlacem slika;
nemoćno se dijete brani trnom krika,
pod svemirom što ga raspinje i gnječi.

Zatim vrijeme gradi krhki obris jave,
povezuje sate i sriče imena,
rađaju se: biljka, kamen, voda, žena...
granaju se rijeke i mora se plave.

Spoznavši to trajno promicanje svijeta,
duh, obuzet igrom govora i znaka,
grčevito traži novi prostor leta,

spasiti se želi od smrti i mraka.
Zaneseni čovjek nit spoznaje prati
i na tom se putu ishodištu vrati.

ČUPAO SAM SVJETLO

Čupao sam svjetlo iz gustih dubina
i hvatao dane što svemirom struje.
Grabio sam sate, močvare, oluje...
spoznavao tajne snova i sudbina.

Jednoga sam dana došao iz svijeta
iz svih okvira, razuma i čula,
shvatio sam užas reda i rasula,
kaotičnost zvuka i razornost dlijeta.

Gradovi su ušli u čin moga oka,
a povijest je bila gusti lanac groza;
mahnit val je mljeo obzorja široka,

rastrojen sam pio mlaz svih neuroza.
Iskustva su uvijek bolna i duboka,
a život je kratka i bolna hipnoza.

JA NISAM SAZDAN

Ja nisam sazdan od teških simbola,
i nisam uran, element rasula,
toplino tražim, mekan šapat čula,
grozim se patnje, užasa i bola.

Ja nisam bio u središtu svijeta
i gutao nisam sunce koje pluta;
stajao tek sam na margini puta,
san mi se skrio u podzemna geta.

Moje se biće ne prepušta sjaju,
svemir ne rubi i vječnost ne shvaća
trpi tjeskobu dok procesi traju,

pa tupim strahom svoj opstanak plaća.
Na zidu dana, uskraćenih snaga,
tek slutim, tražim, obris svoga traga.

VIDIM SE PUTE...

Vidim se pute i brege zelene,
vanjkuše, križe, žrnje, motike...
Vu sebi nosim se glase i slike,
letne vrućine i zornice zdene.

Vidim doline, gore i kiše,
oca kak v jutro čez rosu ide
i mamu kaj k moji posteli pride,
dok dan se budi i zemla diše.

PUTUJEM KROZ STARU

Putujem kroz staru pomičnu ravnicu,
preko tustih ploha, pjega i papira,
raspuhujem prah što kut mi vida dira,
zlorado se smijem sjeni na svom licu.

Tamo pluta brdo, a put žuto puzi,
ispod grana duplja koja prostor jede,
kaplja vlažnog svjetla na zidu se ledi,
grab savija mutni svemir koji suzi.

Kad sve stvari stanu prije prazne grabe,
i opet mi vrijeme bode znojnu kožu,
biljke žive svračke i vrtuljke vabe,

a djevica gradi arkadijsku ložu.
Uvlačim se dublje (krug sve žešće traje),
gdje drveno pseto na svoj život laje.

Verovati nečem da se je sramota,
da čovek je gadno i zlobno stvorenje,
pak čutiti hočem celo življenje,

da svet vu meni bude lepota.
Jer život smisla more mi dati,
če v radosti morem Hrvatsku spoznati.

VANISA

M PARFEM BLIZINE

nježnoj Mileni

Miris ruže je božanstven...

Miris ruže je tajanstven...

Kako li miriše
njena sjenka;

Koja

Ona na stolu pored vaze

ili

Ona ostavljena u cvijetnjaku

Obje

sjenke mirišu

TVOJOM NJEŽNOM BLIZINOM

prepoznatoj u mirisu ruže

i tajnom mirisu njene sjenke

koji miriše stapanjem

SA ISTINOM SJENKINE TAJNE

Miris ruže je božanstven...

Miris ruže je tajanstven...

KLUPA PLETAČA KOŠARA

*Posvećeno mom ocu
Fičko Stjepanu*

Odavno ga nema. Ona je još tu.
Sam je za svoj zanat načinio nju.
Sjedio je na njoj. Kraj njegov nož i šilo.
Kao da je sve to istom jučer bilo.

Pratila ga vjerno tijekom teškog rada.
Poznala umijeće da se šiba svlada.
Radio je s puno ljubavi i volje.
Stvarao košare najljepše, najbolje.

Ogrubjela šiba dlanove mu vrijedne.
Bolješe ga leđa kad na klupu sjedne.
Žalio se nije. To nas kruhom hrani.
Jesmo li mu ikad zahvaliti znali?

K'o da stoji vrijeme, klupa je još tu.
Uzaludno čeka - sjest će on na nju.
"Čuvat ću mu mjesto" - šapće klupa stara.
Nakon teškog rada pletač se odmara.

DRAVA

Pjevaj mi, pjevaj, Dravo stara
pjesmu halasa i pjesmu splavara
dok teče voda i vir se vrti
vječitom pjesmom života i smrti.

K'o da ti voda tok vremena briše,
ni starih vodenica nema više,
al' sjećanje davno još uvijek vraća
miris nam svježega kruha i kolača.

I danas još čuvaš ponešto dara
za umorne ruke nekog zlatara.
Još pamtiš sjaj u njegovu oku
za malo zrnce u tvome toku.

Nisu li tvoja zadrhtala njedra
od odraza bijela praljina bedra?
Zar nije ti ledeno blistalo lice
kad svadbene zvonije saonice?

Dok s mosta gledam u vode tvoje,
k'o da ja tečem, a one stoje.
Možda i moje upamtit ćeš lice
u vrbama nove dok pjevat' će ptice.

POSTOJI NADA

Obale su naše sve u goloj slutnji,
Neka teška bol u nama se javlja.
Okrenuti zemlji i u vječnoj šutnji,
Čekajući dane žetvenoga slavlja.

Umorni od leta poput starih ptica,
Sve u tihoj patnji usred crnog cvijeća.
Kroz nas teku suze i poznata lica,
Sve od umiranja i uz drhtaj svijeta.

SVE što zlom prijete nestat će u tmini,
postoji još nada što nas hrani, grije.
Nazire se Sunce tamo u daljini,
Mir će zapljuštati kao nikad prije.

VRATIT ĆE SE ČOVJEK

Teški koraci smrti u noći
zvijezde u crnom plaču od boli.
Hoće li spasitelj među nas doći?
Možda smo zaboravili kako se voli?

Umorni od ratova i zle sudbine,
krenut ćemo izvorom u svijetla jutra.
Opet će se oploditi bogatstva dubine,
ko plamen uzdanja za novo sutra.

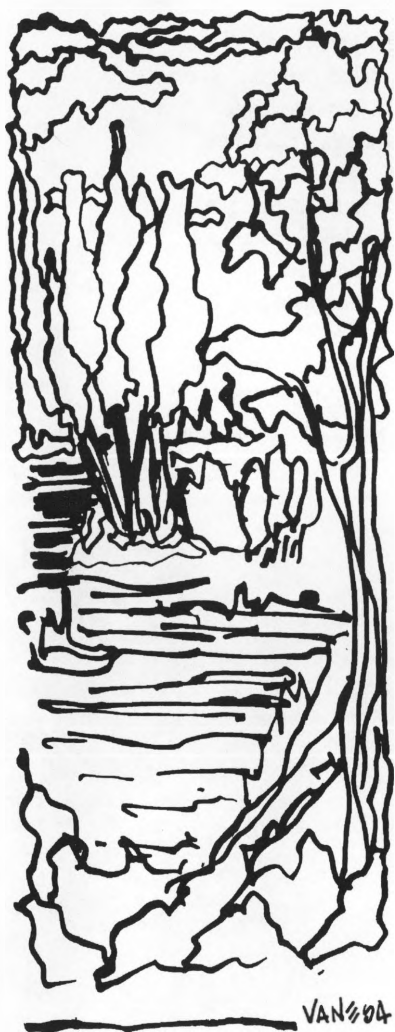
Vratit će se čovjek na ognjište drago
i u tihoj patnji sjećati se tmine.
Ima goli život ko jedino blago,
ljubav za potomstva i pregršt tišine.

JESEN U GRADU

Dolazi s prvim kapima kiše
i mrtvim lišćem u golim granama.
Tako polako ljeto izdiše
ko zla slutnja u platanama.

Prolaze ljudi, šutljivi i sneni
prva se svjetla u gradu pale.
Svud oko nas znaci jeseni
kao da mrtvo ljeto žale.

Umukle ptice od tihe zebnje,
teški oblaci plove u tišini.
Pokisli golub dršće od strepnje,
raskoš ljeta nestaje u mračnoj daljini.

ZELENA PJESMA

S. Jožiću

Ruka škropi papir i oživljuje
šumorne krošnje nad krovom, miris
hladovine i mira. Čak su
i ptice utihnule, a nebo se povuklo,
nestalo, ostavivši nad nama smirujući
zeleni svod.

Odnekud se javi zvonak djevojački glas.
Pjeva zelenu pjesmu.

KIŠNO JUTRO NAD MOLVAMA

I. Andrašiću

Nagla kiša. I obilna. U mlazovima koji zastiru
vid i brzo prazne oblake iz kojih istječu.
U zamračenom jutru, u kojem još
drijemaju boje, šutljivi karmini i okeri,
puštaš, sasvim promočen, da te
zalijevaju mlazovi iza kojih će se,
tren poslije, početi pojavljivati jedan
novi vidik, nova perspektiva
s baroknim nebeskim otvorom,
možda i s anđelima.

VEDUTA

R. Špoljaru

U ovom stablu gnijezdo je slavuja,
pod koje dolazim slušati, svakoga dana,
njegov čudnovati zanos,
á la Wilde.

I dok pogled polako luta
za gudačima boja koje se toplo i gusto
nižu u veduti, slavuj pjeva svoj solo,
sladak k'o san.

OVAJ MITSKI PROPLANAK

Nadi Švegović-Budaj

Ovaj mitski proplanak,
sa svojom osobitom svjetlošću,
na kojem bi bilo moguće čak i ljubovati,
mjesto je gdje Dante
čeka Vergilija pred silazak u pakao.
Nemiran, on se sjeća kako je nekad
proplankom šetala Beatrice,
najdraža sjena... Nekad.

IMPASTO, MRŠIĆ

Među slikarima graditelj.
Opekrom boje zida kuće sa
stvarnom sjenom i prozorima
iza kojih teče prelijepa
svakidašnjica.

A iza ugla kuće mogao
bi se pojaviti, mogao bi
istrčati dječak kojeg je,
tren prije, zazvala mati.

Iz ciklusa "SKICE S KOLONIJE"

Ove su pjesme nastale 29/30. svibnja 1993. u
Đurđevcu, gdje se od 26. do 30. održavala "Kolonija
prijatelja '93" u organizaciji slikara Dragutina
Bešenića, a u kojoj je sudjelovalo tridesetak slikara i
književnika iz raznih krajeva Hrvatske.

NEČUJ

• • •

Ako si svjetlost, Bože,
Ima li još koje nebo osim ovog
što se sada ruši u svoju koru?

Ako si svjetlost, Bože,
Ako si pravda i Molitva
Ako si beskonačnost daljina
Budi Vladao osvajanja!

Gospod Svevišnji
usred svoga bola
ima odgovor: JA STOJIM I ČEKAM!

Razbojište izražava riječ - TMORA
Nebo je Dno i Noć u Krvi
Sila i oštrina u visini
Jutro je žalost i Smrt
pred ukočenim nožem.

Gospod Svevišnji
usred svoga bola
nema odgovora
o veličini mračnog uma.

Smrt ogoljela umiranjem
znanih i neznanih
A san u rosi djetinjstva
nosi križ riječi na usnama
Groblja ubijenih okrenuta svanuću
Groblja ubijenih
uznose krik, riječ vapijuću.

(Odlomak poeme TMORA, 1991./1992.)

KUĆA

Vlažna, oronula gljiva iz nekog drugog svemira,
puna rana i opekotina od sjećanja na doba iz
kojega joj je ostala crvotočna, drvena ploča s
natpisom: GOSTIONICA "JADRAN".

Sada u trulim prozorima vidim prašnjave zavjese,
na konopcima se suši pokrpano rublje, tavan vrišti
pod navalom musave dječurlije.

Ponekad vidim sive ljude kako mile iz tvrđave
mrtve prošlosti, upijajući bez riječi malo
sunčevog sjaja:
onoliko, koliko mogu primiti.

Kuća netremice motri autobusni kolodvor, pun
nekog
drugog života, ispunjen čekanjem putnika i
obojen njihovim
misljima. Kuća ne čeka ništa.
Vjetar promjene puše daleko.

KORALJNI CVIJET

Koralj, cvijet iz dubine mora, ne pita se što je
iznad površine vode, iako zna da bi tamo
uvenuto,
kao što poznaje sve vrijednosti mora, i štuje
njegovu ljepotu.

Ali to ga ne sprečava da voli galeba, koji živi
u drugom svijetu.
On razgovara s njim, jer ih veže more i
bezuvmjetna
ljubav prema beskraju.

Ona je nepomična ljuštura, zaustavljeni kadar.
Zaudara na isparavanje alkohola, bljesak
uplašene
dječje sljepoočice u mraku, dok se u drugoj sobi
prolama vrisak; na spuštene poglede, mirenje sa
sudbinom,
na jutro zaborava.

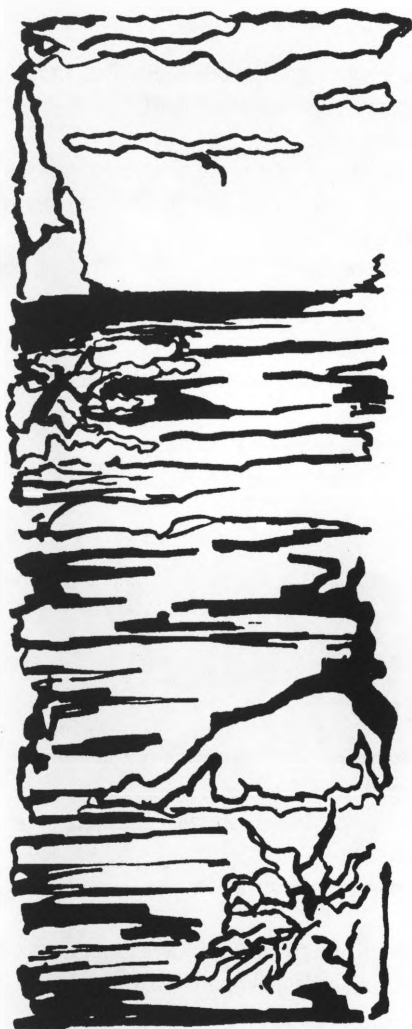
Kuća postoji u meni i onda, kad je izgubim iz
vida.
Mali žuti pas trči za autobusima; dječaci se
pikulaju
pod crnim, rasklimanim stubama.

CESTA

Cestu baš ne poštuju mnogo oni, koji je nisu
upoznali,
i nisu bili oduševljeni stapanjem lelujave
tamne crte
sa umiruće crvenim nebom.

Oni, koji nisu slušali govor tame i šum vjetra,
sami i oslobođeni, propustili su mnogo.

Oni to misle o tebi.
Ne osuđuj ih.

VANESA

Vanesa MIKULČIĆ-GRGIĆ (1970.) završila je Školu primijenjenih umjetnosti 1989. godine na odsjeku za dizajn tekstila. Iste godine počela je raditi u "Podravki" kao djelatnik Studija za dizajn. Odabrani crteži izrazitog linearizma tvore stilizirani svijet valovnica, spiralnih vrtloga i uzgibanih linija vode.

Prenesen sa svile na papir, taj je svijet postao ilustracijom svijeta pjesništva. Pri tom nije izgubio ništa od svojih jednostavnih formi i pritaženog šarma arhetipskih oblika.